

Nereye Yerleşelim

Kazanım Ders Notu - 10

» Yerleşmeyi Etkileyen Unsurlar

Geçmişten beri insanlar, yiyecek ve su ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, kendilerini güvende hissedebilecekleri yerlere yerleşmeyi tercih etmişlerdir.

İnsanların yerleşim yeri olarak tercih ettiği yerleri doğal ve beşeri faktörler belirlemektedir.

Doğal Faktör: Doğal olarak gerçekleşen, kendiliğinden oluşan faktörlerdir.

Beşeri Faktör: Doğal olmayan, insan eliyle gerçekleştirilen faktörlerdir.

Yerleşmeyi Etkileyen Doğal Faktörler

- İklim özellikleri
- Yer şekilleri
- Bitki örtüsü
- Yer altı kaynakları
- Su kaynakları

Yerleşmeyi Etkileyen Beşeri Faktörler

- Tarım
- Sanayi
- Ticaret
- Turizm
- Ulaşım
- Madencilik
- Hayvancılık
- Sosyal ve kültürel etkenler

» Türkiye'de Nüfusun Dağılışı Etkileyen Faktörler

- Ülkemiz, doğal ve beşerî koşullar yönünden farklı özelliklere sahiptir. Ülkemizde yerleşmeye çok elverişli alanlar bulunduğu gibi elverişli olmayan alanlar da bulunmaktadır. Bu nedenle nüfusun dağılışı ülkemizin her yerinde aynı değildir.

- **Yer şekilleri** ve iklim arasında bir ilişki vardır. Sıcaklığın düşük olduğu yüksek dağlar ve platolar ile yağışın az olduğu alanlar, yerleşmelerin az olduğu yerlerdir.

Örnek: Doğu Anadolu'da yükseltinin fazla oluşu, dağlık alanların geniş yer kaplaması ve karasallık yerleşmeyi olumsuz etkilemektedir.

- Yerleşmeyi etkileyen diğer bir unsur da **iklimdir**. İklimin ılıman olduğu yerlerde nüfus fazla iken, iklimin karasal ve sert olduğu yerlerde ise nüfus azdır. Nüfusumuzun büyük bir kısmı, **iklim** koşulları elverişli olan kıyı kesimlerinde toplanmıştır.

- **Su kaynaklarına** yakın yerler yerleşime uygun yerlerdir. Suyun az olduğu yerlerde yerleşim birimleri ve nüfus da azdır. **Örnek:** Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin geçtiği Çukurova'da nüfus yoğundur.

- Ülkemizin nüfus dağılımını etkileyen en önemli beşeri faktör **sanayileşmedir**. Nüfusumuzun önemli bir kısmı, sanayinin geliştiği yerlerde toplanmıştır. Önemli sanayi merkezleri olan İstanbul, Bursa, İzmit ve İzmir'in nüfus yoğunlukları fazladır.

- Ülkemizde **tarıma** elverişli verimli düzlüklerin bulunduğu yerler yerleşim alanı olarak daha fazla tercih edilmektedir.

- **Ulaşım** yollarına yakın yerlerde bulunan yerleşim birimleri daha fazla gelişmiştir.

- **Turizm**, ülkemizde yerleşmeyi etkileyen diğer bir beşeri faktördür. Ege ve Akdeniz kıyılarımızın deniz turizmine uygun olması, bu illerimizin nüfus yoğunluğunun özellikle yaz aylarında artmasına neden olmaktadır.

- **Maden çıkarılan ve işletilen yerler**, hızla büyüme ve gelişme potansiyeline sahiptir. Zonguldak ve Batman buna örnektir.

- Bazı illerimizin hızlı nüfus artışında birden fazla faktör etkili olmaktadır. Örneğin İstanbul'un gelişmesinde iklim ve yeryüzü şekilleri gibi doğal faktörlerin yanında sanayi, ticaret, turizm, ulaşım gibi beşeri faktörler de etkili olmuştur.